

Aan de leden van de vaste commissie voor Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Van Lanschot NL78 FVLB 0699010780

KvK 41179894

Utrecht, 9 januari 2014
ons kenmerk: TPW/NF/sl
onderwerp: Position paper Wet verplichte ggz t.b.v. rondetafelgesprek 20 januari a.s.

Geachte commissieleden,

Hieronder treft u de uiteenzetting van de Stichting PVP ten aanzien van de Wet verplichte ggz naar aanleiding van uw uitnodiging.

1. Inleiding: zowel steun als nadere bezinning nodig

Vergeleken met de huidige Wet Bopz houdt het voorliggende wetsvoorstel Wet verplichte ggz op essentiële onderdelen een verbetering in van de rechtspositie van de betrokkene die met mogelijke ggz-dwang wordt geconfronteerd. Met die constatering staat de Stichting PVP positief tegenover het wetsvoorstel. Belangrijke verbetering is de introductie van de zorgmachtiging waarbij de rechter niet alleen een eventuele dwangopneming fiatteert, maar ook mogelijke andere dwanginterventies (waaronder dwangbehandeling) op voorhand op rechtmatigheid toetst. Belangrijke verbetering is ook dat de regeling waarborgen biedt voor een meer gedegen inbreng van de visie van betrokkene bij de besluitvorming rondom dwang. Maar evenzogoed vragen aspecten van de regeling ten minste om heroverweging. Navolgende punten worden in dat verband naar voren gebracht. Voorts wordt verwezen naar het bijgevoegde artikel van T.P. Widdershoven in *Journal ggz en recht*: "Nota van wijziging Wet verplichte ggz: aanpassing gewenst".

2. Heroverweging positionering geneesheer-directeur gewenst

De Stichting PVP betreurt het schrappen van de onafhankelijke commissie verplichte ggz die in het oorspronkelijke wetsvoorstel een centrale rol had bij de voorbereiding, de tenuitvoerlegging en de beëindiging van gedwongen zorg. In de nu voorliggende regeling is die rol goeddeels belegd bij de bestaande actor "geneesheer-directeur", terwijl het oorspronkelijke wetsvoorstel juist die bij actor nog bevoegdheden had weggehouden vanwege mogelijke belangenverstrengeling. De vraag is of de nu voorgestelde regeling voldoende waarborgen biedt voor een goede taakuitvoering door die nieuwe centrale actor en overweging verdient of hier niet een meer wezenlijke positionering als onafhankelijk bestuursorgaan aangewezen is.

3. Aanscherping inspectietoezicht gewenst

De voorgestelde regeling volstaat met een globale aanduiding van het beoogde inspectietoezicht. De Stichting PVP acht wettelijke aanscherping gewenst. Inspectietoezicht bij dwangtoepassing maakt deel uit van de keten van rechtsbescherming. Afgezet tegen de huidige situatie is die keten in het wetsvoorstel op meerdere punten verstrekt (taakverzwaring voor rechter, advocaat en patiëntenvertrouwenspersoon), maar voor het sluitstuk van de rol van de inspectie geldt dat juist niet. Afdoende toezicht is voorwaarde voor een gelegitimeerde toepassing van dwang en heeft ook doorwerking in het maatschappelijk vertrouwen in een juiste praktijk, die door voornamelijk private partijen wordt vormgegeven. Het is van belang dat de inspectie op gezette tijden ook feitelijke dwangtoepassing op rechtmatigheid toetst en de wettelijke regeling zou ten minste een dergelijke norm mogen bevatten.

4. Wijziging betekenis wils(on)bekwaam verzet gewenst

De Stichting PVP acht de voorgestelde regeling niet op orde op het punt van het toekennen van betekenis aan wils(on)bekwame wensen en voorkeuren van betrokkene (art. 2:1 lid 6). In het verlengde van de aanbevelingen van de onderzoekers van de thematische wetsevaluatie over wilsonbekwaamheid en vertegenwoordiging (ZonMw 2011), zou ten minste wilsbekwaam verzet gehonoreerd moeten worden waar het risico op schade niet anderen maar alleen de betrokkene zelf betreft. Verder zijn ook wilsonbekwame wensen en voorkeuren alleszins relevant te achten, mede gezien de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.

5. Nadere normering "huisregels" gewenst

Het oorspronkelijke wetsvoorstel stelde "modellen" van huisregels in het vooruitzicht, die door de inmiddels geschrapte commissie zouden worden vastgesteld. De thans voorliggende regeling volstaat met een facultatieve mogelijkheid van een ministeriële regeling (art. 8:15 lid 4). Passende rechtsbescherming vraagt om meer. Zoals de oorspronkelijke memorie van toelichting aangeeft is het onwenselijk dat de huisregels voor soortgelijke accommodaties en doelgroepen grote verschillen vertonen en moet worden voorkomen dat in de huisregels vergaande beperkingen worden opgenomen die eigenlijk in de zorgmachtiging thuis horen. Het vaststellen van modellen van huisregels is te meer van belang gezien de wettelijke uitbreiding van de mogelijke reikwijdte van die regels. Op basis van de Wet Bopz kunnen de huisregels de vrijheid van handelen van de patiënt niet verder beperken dan nodig is voor een ordelijke gang van zaken in de instelling, terwijl de nieuwe regeling mede het waarborgen van een pedagogisch of therapeutisch klimaat als oogmerk noemt. Een dergelijk ruime normering vergt concretisering.

6. Normering voor toegankelijkheid nieuwsvoorzieningen gewenst

Een psychiatrische vrijheidsbeneming moet niet met meer beperkingen gepaard gaan dan nodig is. Die notie is van belang met betrekking tot het voorgaande punt van de huisregels, maar heeft tevens bredere betekenis. Aandachtspunt is niet alleen dat wordt voorkomen dat vrijheidsrechten onnodig worden beperkt, maar ook dat de mogelijkheid tot verwezenlijking van die rechten zo enigszins mogelijk juist mede wordt ondersteund. Als voorbeeld mag dienen het grondrecht op nieuwsvergaring, dat voor betrokkene in beginsel een vrije toegang tot internet veronderstelt. Bij een gedwongen opname dient het aanbod aan informatievoorzieningen royaal te zijn, terwijl in geval van rechtmatige individuele beperkingen de wezenlijke inhoud van dit vrijheidsrecht moet worden geëerbiedigd. Het wetsvoorstel laat beide punten (aanbod en begrenzing bij beperking) onbesproken. Nadere normering is gewenst.

7. Regeling gegevensuitwisseling vraagt om reflectie

Een punt van zorg is de totaliteit aan gegevensuitwisseling over de betrokkene (en naasten) richting allerhande personen en instanties die betrokken kunnen zijn bij de besluitvorming rondom dwang en de zorgverlening in dat verband. Ook vragen afzonderlijke voorschriften om reflectie. Wat dat laatste betreft mogen als voorbeeld dienen de regelingen aangaande de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon. Zie daarover het bijgevoegde artikel van Widdershoven.

Met vriendelijke groet,
Namens de Stichting PVP

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'H.H.J. Flim', with a long horizontal stroke extending to the left.

Mevrouw H.H.J Flim, MCM
Directeur/bestuurder